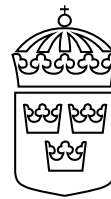

Regeringens proposition

2024/25:194

Kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om batterier

Prop.
2024/25:194

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 19 juni 2025

Ulf Kristersson

Erik Slottnér
(Klimat- och näringslivsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås lagändringar som kompletterar EU-förordningen om batterier. Ändringarna innebär bl.a. att en marknadskontrollmyndighet får

- kräva att ekonomiska aktörer ska tillhandahålla handlingar, specifikationer, data eller uppgifter,
- utföra oanmälda inspektioner på plats och fysiska kontroller av produkter,
- kräva tillträde till lokaler, mark eller transportmedel,
- inleda undersökningar på eget initiativ,
- kräva att ekonomiska aktörer ska vidta lämpliga åtgärder för att få en bristande överensstämmelse med kraven i EU-förordningen om batterier att upphöra eller för att eliminera en risk,
- själv vidta lämpliga åtgärder för att få en bristande överensstämmelse med kraven i EU-förordningen om batterier och EU-förordningen om marknadskontroll att upphöra eller för att eliminera en risk,
- införskaffa, inspektera och demontera varuprover, och
- kräva att innehåll ska avlägsnas från ett onlinegränssnitt, t.ex. en webbplats, att en varning ska visas på onlinegränssnittet eller att åtkomsten till gränssnittet ska begränsas.

Det föreslås även att tystnadsplikt ska gälla för den som har tagit befattning med ett ärende som gäller marknadskontroll.

I propositionen föreslås också att lagen (2007:162) om bilskrotningsfonden upphävs.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2026.

- 1 Förslag till riksdagsbeslut4
- 2 Lagtext5
 - 2.1 Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om batterier.....5
 - 2.2 Förslag till lag om upphävande av lagen (2007:162) om bilskrotningsfonden.....8
- 3 Ärendet och dess beredning9
- 4 Batteridirektivet upphävs9
- 5 En ny EU-förordning om batterier10
- 6 En ny lag med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om batterier11
 - 6.1 En ny lag införs11
 - 6.2 Upplysningar om annan reglering om marknadskontroll.....13
 - 6.3 Marknadskontrollmyndighetens befogenheter14
 - 6.4 Näringsidkares rätt till ersättning för varuprover15
 - 6.5 Förelägganden16
 - 6.6 Hjälp från Polismyndigheten17
 - 6.7 Sekretess och tystnadsplikt.....18
 - 6.8 Överklagande20
- 7 Lagen om bilskrotningsfonden upphävs20
- 8 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....21
- 9 Konsekvenser.....22
 - 9.1 Problembeskrivning22
 - 9.2 Effekter om någon reglering inte kommer till stånd (nollalternativet).....22
 - 9.3 Alternativa lösningar22
 - 9.4 Konsekvenser för berörda aktörer23
 - 9.4.1 Marknadskontrollmyndigheterna.....23
 - 9.4.2 Polismyndigheten23
 - 9.4.3 Domstolar23
 - 9.4.4 Kommuner.....24
 - 9.4.5 Ekonomiska aktörer.....24
 - 9.5 Statsfinansiella konsekvenser.....24
 - 9.6 Miljökonsekvenser25
 - 9.7 Bedömning av om förslaget överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av anslutningen till EU25
 - 9.8 Bedömning av om det finns behov av speciella informationsinsatser25
 - 9.9 Hur och när konsekvenserna av förslaget eller beslutet kan utvärderas25
 - 9.10 Konsekvenser av förslaget att upphäva lagen om bilskrotningsfonden25

10	Författningskommentar	26	Prop. 2024/25:194
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian Kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om batterier	31	
Bilaga 2	Promemorians lagförslag	32	
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	36	
Bilaga 4	Lagrådsremissens lagförslag.....	37	
Bilaga 5	Lagrådets yttrande	41	
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 19 juni 2025	42	

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om batterier.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om upphävande av lagen (2007:162) om bilskrotningsfonden.

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om batterier

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § Denna lag kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2023/1542 av den 12 juli 2023 om batterier och förbrukade batterier, om ändring av direktiv 2008/98/EG och förordning (EU) 2019/1020 och om upphävande av direktiv 2006/66/EG (EU-förordningen om batterier).

Bestämmelser om marknadskontroll finns även i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 av den 20 juni 2019 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011.

2 § Ord och uttryck som används i denna lag har samma betydelse som i EU-förordningen om batterier.

Marknadskontroll

3 § Den myndighet som regeringen bestämmer är marknadskontrollmyndighet.

4 § Om en marknadskontrollmyndighet har befogenhet att vidta åtgärder för att utöva kontroll både enligt denna lag och enligt miljöbalken, ska denna lag tillämpas.

5 § Vid marknadskontroll enligt förordning (EU) 2019/1020 får marknadskontrollmyndigheten enligt

1. artikel 14.4 a–14.4 c kräva att ekonomiska aktörer ska tillhandahålla handlingar, specifikationer, data eller uppgifter,

2. artikel 14.4 d utföra oanmälda inspektioner på plats och fysiska kontroller av produkter,

3. artikel 14.4 e kräva tillträde till lokaler, mark eller transportmedel,

4. artikel 14.4 f inleda undersökningar på eget initiativ,

5. artikel 14.4 g kräva att ekonomiska aktörer ska vidta lämpliga åtgärder för att åtgärda en bristande överensstämmelse eller för att eliminera en risk,

6. artikel 14.4 h själv vidta lämpliga åtgärder för att få en bristande överensstämmelse att upphöra eller för att eliminera en risk,

7. artikel 14.4 j införskaffa, inspektera och demontera varuprover, och

8. artikel 14.4 k kräva att innehåll ska avlägsnas från ett online-gränssnitt, att en varning ska visas där eller att åtkomsten till onlinegränssnittet ska begränsas.

Befogenheten enligt första stycket 8 gäller inte i fråga om databaser som omfattas av tryckfrihetsförordningens eller yttrandefrihetsgrundlagens skydd.

När ändrade förhållanden ger anledning till det, ska marknadskontrollmyndigheten besluta att ett krav enligt första stycket 8 inte längre ska gälla.

6 § Om en ekonomisk aktör inte vidtar nödvändiga åtgärder för att fullgöra sina skyldigheter enligt artikel 48–50 i EU-förordningen om batterier, och bristen är allvarlig, får marknadskontrollmyndigheten besluta att ett batteri som har tillhandahållits på marknaden i Sverige ska dras tillbaka från marknaden eller återkallas.

7 § Marknadskontrollmyndigheten får införskaffa ett varuprov under dold identitet enligt artikel 14.4 j i förordning (EU) 2019/1020 endast om det är nödvändigt för att syftet med kontrollen ska uppnås. Myndigheten ska underrätta den ekonomiska aktören om att ett varuprov har införskaffats under dold identitet, så snart det går utan att syftet går förlorat.

8 § Marknadskontrollmyndigheten ska ersätta en ekonomisk aktör för varuprover, om det finns särskilda skäl för det.

9 § Marknadskontrollmyndigheten får vid marknadskontroll besluta de förelägganden som behövs i ett enskilt fall för att EU-förordningen om batterier och förordning (EU) 2019/1020 ska följas.

Ett föreläggande får förenas med vite.

Marknadskontrollmyndigheten får bestämma att beslutet ska gälla omedelbart även om det överklagas.

Hjälp från Polismyndigheten

10 § Polismyndigheten ska på begäran av marknadskontrollmyndigheten lämna den hjälp som behövs när myndigheten vidtar åtgärder enligt 5 §, om

1. det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan utföras utan att en polismans särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas, eller
2. det annars finns synnerliga skäl.

Tystnadsplikt

11 § Den som har tagit befattning med ett ärende som gäller marknadskontroll enligt denna lag får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon har fått veta om någons affärs- eller driftförhållanden.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Överklagande

Prop. 2024/25:194

12 § Beslut enligt denna lag får överklagas till mark- och miljödomstolen.

13 § Bestämmelser om överklagande av mark- och miljödomstolens domar och beslut finns i 1 kap. 2 § första stycket och 5 kap. lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

Prop. 2024/25:194 2.2 Förslag till lag om upphävande av lagen
(2007:162) om bilskrotningsfonden

Härigenom föreskrivs att lagen (2007:162) om bilskrotningsfonden ska upphöra att gälla vid utgången av 2025.

Europaparlamentet och rådet antog den 12 juli 2023 förordningen (EU) 2023/1542 om batterier och förbrukade batterier, om ändring av direktiv 2008/98/EG och förordning (EU) 2019/1020 och om upphävande av direktiv 2006/66/EG (EU-förordningen om batterier).

Inom Klimat- och näringslivsdepartementet tillsattes en intern utredning för att biträda departementet i arbetet med de författningsändringar som krävs för att EU-förordningen om batterier ska kunna tillämpas i Sverige (KN 2023:B). Resultatet av utredningen redovisades i promemorian Kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om batterier (KN2023/02927), i det följande kallad promemorian. I promemorian lämnas förslag till de lagändringar som krävs för att EU-förordningen om batterier ska kunna tillämpas i Sverige. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 2*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissvaren finns tillgängliga i Klimat- och näringslivsdepartementet (KN2024/02313).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 28 maj 2025 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 4*. Lagrådet lämnar förslaget utan erinran. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 5*. Vissa språkliga ändringar har gjorts i förhållande till lagrådsremissen.

4 Batteridirektivet upphävs

På EU-nivå regleras batterier i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/66/EG av den 6 september 2006 om batterier och ackumulatorer och förbrukade batterier och ackumulatorer och om upphävande av direktiv 91/157/EEG (batteridirektivet). Syftet med batteridirektivet är bl.a. att fastställa regler som ska tillämpas när batterier släpps ut på marknaden. Det innehåller ett särskilt förbud mot utsläppande på marknaden av batterier och ackumulatorer som innehåller vissa farliga ämnen.

Batteridirektivet innehåller även bestämmelser om avfallshantering som ett komplement till befintlig EU-lagstiftning på avfallsområdet, i syfte att uppmuntra till en hög nivå av insamling och återvinning av förbrukade batterier och ackumulatorer.

Genom EU-förordningen om batterier upphävs batteridirektivet.

EU-förordningen om batterier reglerar batteriers hela livscykel, från miljömässiga och sociala risker som är förknippade med utvinning av råmaterial för batteritillverkning till hur uttjänta batterier ska omhändertas.

Förordningen ska tillämpas på alla kategorier av batterier, nämligen bärbara batterier, startbatterier, batterier för lätta transportmedel, elfordonsbatterier och industribatterier. Förordningen syftar till att bidra till den inre marknadens effektiva funktion och samtidigt förebygga och minska negativ miljöpåverkan från batterier. Batterier får endast släppas ut på marknaden om de uppfyller de hållbarhets- och säkerhetskrav och märknings- och informationskrav som ställs. Samtidigt får medlemsstaterna inte förbjuda batterier som uppfyller kraven.

Hållbarhetskraven avser begränsningar av ämnen som batterier får innehålla, batteriers koldioxidavtryck, batteriers innehåll av återvunnet material, prestanda- och hållbarhetskrav samt produktsäkerhet (kapitel II). En del krav avser enbart vissa kategorier av batterier. Tidpunkten för när kraven träder i kraft varierar mellan olika kategorier och är i många fall kopplad till de delegerade akter om exempelvis beräkningsmetoder som kommissionen ska besluta om.

Förordningen innehåller även märkningskrav, inklusive en märkning med en QR-kod som ger tillgång till ett batteripass, och krav på uppgifter i batterihanteringssystemet om batteriets hälsotillstånd och förväntade livslängd (kapitel III). Kraven gäller vissa batterikategorier.

Förordningen innehåller också bestämmelser om förfarandet för bedömning av om batterierna uppfyller kraven och om organ för bedömning av överensstämmelse. De organ som fått i uppdrag att utföra bedömningar om överensstämmelse ska anmälas till kommissionen (kapitel IV och V).

Även tillverkares, importörers, distributörers och andra aktörers skyldigheter regleras i förordningen (kapitel VI). I förordningen regleras även s.k. tillbörlig aktsamhet som innebär att batteritillverkare ska säkerställa att de hanterar de sociala och miljömässiga risker som är förknippade med utvinning, bearbetning och handel med vissa råmaterial och sekundära råmaterial för batteritillverkning. Batteritillverkare ska säkerställa att hela leveranskedjan uppfyller krav på att hantera de sociala och miljömässiga risker som är förknippade med utvinning och handel med råmaterial för batteritillverkning (kapitel VII).

Det finns även bestämmelser om ett utökat producentansvar för hanteringen av förbrukade batterier (kapitel VIII). Det innebär att producenten har ett ekonomiskt och organisatoriskt ansvar för att ta hand om batterierna när de är förbrukade. Kraven omfattar bl.a. krav på insamlingsystem och mål för insamlingsnivåer och materialåtervinningsgrad. Det finns även bestämmelser om informationsgivning och rapportering. En producent som fullgör producentansvaret individuellt och en producentansvarsorganisation som fullgör ansvaret för producenters räkning ska vara godkända av den behöriga myndigheten för att få fullgöra ansvaret.

Vissa kategorier av batterier ska ha ett batteripass som är tillgängligt via en QR-kod (kapitel IX). Vilken information som en aktör kan utläsa från

batteripasset varierar beroende på vilken roll mottagaren har. En avfallsbehandlare har t.ex. tillgång till mer information än allmänheten.

Prop. 2024/25:194

Förordningen innehåller även bestämmelser om marknadskontroll som kompletterar EU-förordningen om marknadskontroll (kapitel X). Det finns också bestämmelser om offentlig upphandling av batterier och vilket förfarande som gäller om kommissionen anser att användningen eller förekomsten av ett ämne utgör en hälso- och miljörisk som inte kontrolleras på ett adekvat sätt (kapitel XI).

Kommissionens befogenhet att anta delegerade akter och förfarandet för den kommitté som ska biträda kommissionen vid framtagande av genomförandeakter regleras också i förordningen (kapitel XII). Förordningen innehåller även ändringar av andra EU-rättsakter (kapitel XIII). Slutligen innehåller förordningen bestämmelser om sanktioner, översyn av förordningen, upphävande av batteridirektivet, övergångsbestämmelser samt ikraftträdande (kapitel XIV).

6 En ny lag med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om batterier

6.1 En ny lag införs

Regeringens förslag: En ny lag med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om batterier ska införas. Ord och uttryck i lagen ska ha samma betydelse som i EU-förordningen om batterier.

Hänvisningar till EU-förordningen ska vara dynamiska.

Om en marknadskontrollmyndighet får vidta åtgärder för att utöva kontroll både enligt den nya lagen och enligt miljöbalken, ska den nya lagen tillämpas.

Regeringens bedömning: Kontrollen av att bestämmelserna om tillbörlig aktsamhet i EU-förordningen om batterier följs bör göras av en marknadskontrollmyndighet.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian finns inget förslag om vilken lag som skulle väljas om en marknadskontrollmyndighet har befogenheter att vidta åtgärder enligt både miljöbalken och den föreslagna lagen. I promemorian görs bedömningen att kontrollen av att bestämmelserna om tillbörlig aktsamhet bör göras av en tillsynsmyndighet.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget. *Naturvårdsverket* motsätter sig dock att en ny lag införs, eftersom promemorian saknar analys om varför det valts en separat lag jämfört med att ändra i miljöbalken.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011 (EU-förordningen

Prop. 2024/25:194 om marknadskontroll) syftar till att säkerställa att bestämmelser i harmoniserad unionslagstiftning på produktområdet följs. Förordningen förutsätter viss nationell reglering för att den ska kunna tillämpas effektivt i Sverige. När kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om marknadskontroll infördes i juli 2022 konstaterades i förarbetena att bestämmelser om marknadskontroll till största delen är införda i sektorslagstiftning men att en annan lagstiftningsteknik har använts inom miljöbalkens tillämpningsområde. Regeringen bedömde att den lagstiftningsteknik som var etablerad för lagstiftning inom miljöbalkens tillämpningsområde fortsatt borde användas. (prop. 2021/22:238 s. 199–200).

EU-förordningen om batterier innehåller dock bestämmelser inom vitt skilda områden, t.ex. tillbörlig aktsamhet, avfallshantering, batteripass, offentlig upphandling och ett antal produktkrav av olika slag. Regeringens bedömning är att förordningen i sin helhet inte kan sägas ligga inom miljöbalkens tillämpningsområde. Det finns produktkrav i EU-förordningen om batterier som är motiverade av miljöhänsyn och en strävan efter en effektiv resursanvändning, vilket är områden som ligger inom miljöbalkens tillämpningsområde. Det gäller t.ex. krav som rör begränsningar av ämnen, klimatavtryck och andelen återvunnet material i ett batteri (artiklarna 6–8). Det finns dock även andra krav som inte har samma syfte, t.ex. ett krav på att stationära batterienergilagringssystem ska vara säkra under normal drift och användning (artikel 12). När det gäller produkters säkerhet tillämpas som regel inte miljöbalkens bestämmelser om marknadskontroll utan särskilda bestämmelser i sektorslagstiftning, t.ex. lagen (2011:579) om leksakers säkerhet. De krav som ställs på stationära batterienergilagringssystem omfattar bl.a. aspekter av elsäkerhet, mekaniska skador och överhettning, dvs. krav av samma karaktär som kraven i den nämnda lagen.

Reglerna om marknadskontroll omfattar även kontroll av att bestämmelserna om tillbörlig aktsamhet i kapitel VII i EU-förordningen om batterier följs. Med tillbörlig aktsamhet avses de skyldigheter som en ekonomisk aktör ska fullgöra i syfte att identifiera, förebygga och hantera faktiska och potentiella sociala och miljömässiga risker i samband med anskaffning, bearbetning och handel med de råmaterial och sekundära råmaterial som krävs för att tillverka batterier, inbegripet leverantörer i kedjan och deras dotterbolag eller underentreprenörer. Bestämmelserna syftar alltså delvis till att skydda miljön men även till stor del att skydda människor från att utnyttjas för t.ex. barn- eller slavarbete eller utsättas för diskriminering eller undermåliga förhållanden på arbetsplatsen. Det är frågor som inte ligger inom miljöbalkens tillämpningsområde.

Utgångspunkten för att miljöbalkens regler om marknadskontroll ska kunna tillämpas är att EU-förordningen reglerar områden som ligger inom miljöbalkens tillämpningsområde (26 kap. 30–32 §§ miljöbalken). Miljöbalkens regler om marknadskontroll kan alltså inte tillämpas vid kontroll av alla produktkrav i EU-förordningen om batterier.

För att säkerställa att reglerna om marknadskontroll av batterier täcker hela det spektrum av bestämmelser som ska kontrolleras bör en ny lag införas som är tillämplig på all marknadskontroll som ska utföras enligt EU-förordningen om batterier. För att det ska bli tydligt att det är den nya lagen som ska tillämpas på all marknadskontroll som avser EU-förordningen om batterier bör det införas en bestämmelse som anger att

om en marknadskontrollmyndighet har befogenhet att vidta åtgärder för att utöva kontroll både enligt den nya lagen och enligt miljöbalken så ska den nya lagen tillämpas.

Hänvisningar till unionsrättsakter kan göras antingen statiska eller dynamiska. En statisk hänvisning innebär att hänvisningen avser unionsrättsakten i en viss angiven lydelse. En dynamisk hänvisning innebär att hänvisningen avser unionsrättsakten i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen. I befintlig sektorslagstiftning om marknadskontroll används dynamiska hänvisningar när det gäller marknadskontrollmyndighetens befogenheter. Det säkerställer att ändringar får omedelbart genomslag genom att hänvisningarna avser EU-bestämmelserna i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen. Samma hänvisningsteknik bör användas även i fråga om EU-förordningen om batterier.

För att reglerna i den nya lagen ska överensstämma med EU-förordningen om batterier bör ord och uttryck i lagen ha samma betydelse som i EU-förordningen.

Det framgår av EU-förordningen om batterier att en marknadskontrollmyndighet ska kontrollera att bestämmelserna om otillbörlig aktsamhet följs. Lagbestämmelserna bör utformas därefter.

6.2 Upplysningar om annan reglering om marknadskontroll

Regeringens förslag: Det ska införas en upplysning om att bestämmelser om marknadskontroll även finns i EU-förordningen om marknadskontroll. Den myndighet som regeringen bestämmer ska vara marknadskontrollmyndighet.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna lämnar inga synpunkter på promemorians förslag.

Skälen för regeringens förslag: Marknadskontroll är marknadskontrollmyndighetens åtgärder för att säkerställa att produkter överensstämmer med krav i harmoniserad unionslagstiftning, inklusive att produkterna är märkta och kontrollerade i enlighet med lagstiftningen. Harmoniserade bestämmelser om marknadskontroll finns i EU-förordningen om marknadskontroll. En upplysning om detta bör införas i lagen.

Enligt EU-förordningen om marknadskontroll ska medlemsstaterna utse en eller flera marknadskontrollmyndigheter (artikel 10.2). Det ligger inom regeringens kompetens att besluta om uppgifter för statliga myndigheter under regeringen (8 kap. 7 § regeringsformen).

Regeringens förslag: Vid marknadskontroll får marknadskontrollmyndigheten

1. kräva att ekonomiska aktörer ska tillhandahålla handlingar, specifikationer, data eller uppgifter,
2. utföra oanmälda inspektioner på plats och fysiska kontroller av produkter,
3. kräva tillträde till lokaler, mark eller transportmedel,
4. inleda undersökningar på eget initiativ,
5. kräva att ekonomiska aktörer ska vidta lämpliga åtgärder för att åtgärda en bristande överensstämmelse eller för att eliminera en risk,
6. själv vidta lämpliga åtgärder för att få en bristande överensstämmelse att upphöra eller eliminera en risk,
7. införskaffa, inspektera och demontera varuprov och
8. kräva att innehåll ska avlägsnas från ett onlinegränssnitt, att en varning ska visas eller att åtkomsten till onlinegränssnittet ska begränsas.

Befogenheten att kräva att innehåll på ett onlinegränssnitt avlägsnas, att en varning visas eller att åtkomsten begränsas ska inte gälla i fråga om databaser som omfattas av tryckfrihetsförordningens eller yttrandefrihetsgrundlagens skydd. När ändrade förhållanden ger anledning till det ska marknadskontrollmyndigheten besluta att en skyldighet att vidta en åtgärd avseende ett onlinegränssnitt inte längre ska gälla.

Marknadskontrollmyndigheten ska få införskaffa ett varuprov under dold identitet endast om det är nödvändigt för att syftet med kontrollen ska uppnås. Myndigheten ska underrätta den ekonomiska aktören om att införskaffandet har skett under dold identitet, så snart det går utan att syftet går förlorat.

Om en ekonomisk aktör inte vidtar nödvändiga åtgärder för att fullgöra sina skyldigheter avseende tillbörlig aktsamhet i EU-förordningen om batterier, och bristen är allvarlig, får marknadskontrollmyndigheten besluta att ett batteri som har tillhandahållits på marknaden i Sverige ska dras tillbaka från marknaden eller återkallas.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian föreslås dock att en tillsynsmyndighet ska besluta om åtgärder om reglerna som avser tillbörlig aktsamhet inte följs.

Remissinstanserna lämnar inga synpunkter på promemorians förslag.

Skälen för regeringens förslag: Enligt EU-förordningen om marknadskontroll ska medlemsstaterna tilldela marknadskontrollmyndigheterna befogenheter som innebär att de kan

1. kräva att ekonomiska aktörer ska tillhandahålla handlingar, specifikationer, data eller uppgifter (artikel 14.4 a–14.4 c),
2. utföra oanmälda inspektioner på plats och fysiska kontroller av produkter (artikel 14.4 d),
3. få tillträde till lokaler, mark eller transportmedel (artikel 14.4 e),
4. inleda undersökningar på eget initiativ (artikel 14.4 f),
5. kräva att ekonomiska aktörer ska vidta lämpliga åtgärder för att få en bristande överensstämmelse att upphöra eller att eliminera en risk (artikel 14.4 g),

6. själv vidta åtgärder (artikel 14.4 h),
7. införskaffa, inspektera och demontera varuprover (artikel 14.4 j), och
8. kräva att innehåll på ett onlinegränssnitt ska avlägsnas, att en varning ska visas eller att åtkomsten ska begränsas (artikel 14.4 k).

Befogenheterna avseende onlinegränssnitt är begränsade i fråga om databaser som omfattas av tryckfrihetsförordningens eller yttrandefrihetsgrundlagens skydd. När ändrade förhållanden ger anledning till det ska marknadskontrollmyndigheten besluta att åtgärderna inte längre behöver vidtas. Befogenheterna inkluderar även att under vissa omständigheter få inhandla varuprover under dold identitet.

Det finns ingen sektorsövergripande lag som ger marknadskontrollmyndigheterna dessa befogenheter. Befogenheterna förs i stället in i den lagstiftning som genomför eller kompletterar harmoniserande EU-rättsakter. De myndigheter som föreslås bli ansvariga för marknadskontrollen enligt EU-förordningen om batterier behöver därför tilldelas de befogenheter som krävs enligt EU-förordningen om marknadskontroll.

När EU-förordningen om marknadskontroll antogs infördes kompletterande bestämmelser till förordningen i svensk sektorslagstiftning. De överväganden som gjordes i samband med detta är relevanta även nu. I förarbetena konstaterades bl.a. att marknadskontrollmyndigheterna har en skyldighet att tillförsäkra sig att deras åtgärder i det enskilda ärendet inte går utöver vad som är nödvändigt för att nå målet med åtgärderna och att en skyldighet att beakta proportionalitetsprincipen gäller vid tillämpningen av alla befogenheter enligt artikel 14.4. (jfr prop. 2021/22:238 s. 133–158).

Enligt artikel 14.4 h i EU-förordningen om marknadskontroll ska det bl.a. ingå i en marknadskontrollmyndighets befogenheter att besluta att en produkt dras in eller återkallas. I artikel 84 i EU-förordningen om batterier finns bestämmelser om bristande överensstämmelse avseende tillbörlig aktsamhet. I artikeln anges att rätten att besluta att dra in ett batteri från marknaden eller återkalla ett batteri ska begränsas till situationer när en överträdelse av artikelns bestämmelser är allvarlig. En motsvarande begränsning av marknadskontrollmyndighetens befogenheter att vidta sådana åtgärder bör därför införas.

6.4 Näringsidkares rätt till ersättning för varuprover

Regeringens förslag: Marknadskontrollmyndigheten ska ersätta en ekonomisk aktör för varuprover, om det finns särskilda skäl för det.

Promemorians förslag: Promemorian lämnar inget förslag om ersättning för varuprover eller liknande.

Remissinstanserna: *Kemikalieinspektionen* saknar förslag som beskriver reglering av ersättning för varuprover och undersökning av dessa, enligt regleringen i 26 kap. 22 b § miljöbalken. Myndigheten anser att samma ersättningsprinciper som i bestämmelserna om marknadskontroll i annan sektorslagstiftning ska gälla även vid marknadskontroll av batterier.

Skälen för regeringens förslag: Näringsidkare bör i allmänhet vara skyldiga att lämna ett prov kostnadsfritt. I vissa fall kan det dock vara befogat att lämna ekonomisk ersättning till den som lämnar proverna. Sådana bestämmelser finns i ett flertal regelverk, t.ex. i produktsäkerhetslagen (2004:451) och lagen (2011:579) om leksakers säkerhet. I förarbetena till dessa lagar anges att skäl för att ge den ekonomiska aktören ersättning kan vara att det krävts prov av en dyrbar vara eller att fler provexemplar har begärts in än som anses normalt (prop. 1988/89:23 s. 115). Produktkraven i EU-förordningen om batterier omfattar bl.a. industribatterier och batterier till elfordon som kan ha ett mycket högt värde. Ett motsvarande behov av undantag från principen att lämna prov kostnadsfritt finns därför även vid marknadskontroll av batterier. Som *Kemikalieinspektionen* anför är det även positivt att samma ersättningsprinciper som i annan sektorslagstiftning gäller även här. Marknadskontrollmyndigheten bör alltså ersätta en ekonomisk aktör för varuprover, om det finns särskilda skäl för det.

6.5 Förelägganden

Regeringens förslag: Marknadskontrollmyndigheten ska få besluta de förelägganden som behövs i ett enskilt fall för att EU-förordningen om batterier och EU-förordningen om marknadskontroll ska följas.

Ett beslut om föreläggande ska få förenas med vite.

Marknadskontrollmyndigheten ska få bestämma att beslutet ska gälla omedelbart även om det överklagas.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Promemorians förslag innebär dock att en marknadskontrollmyndighet får besluta om förelägganden vid överträdelse av bestämmelser i kapitel II och III i EU-förordningen om batterier.

Remissinstanserna: *Elsäkerhetsverket* anser att den tekniska dokumentationen, märkning och EU-försäkran är nära sammanlänkade och sammantaget visar om bedömning av överensstämmelse har genomförts eller inte. Verket anser därför att marknadskontrollmyndigheten bör ha eget mandat att förelägga en ekonomisk aktör att rätta även formell bristande överensstämmelse. *Konsumentverket* förordar att ett föreläggande eller förbud av en marknadskontrollmyndighet ska förenas med vite, om det inte av särskilda skäl är obehövligt.

Skälen för regeringens förslag: För att marknadskontrollmyndigheterna ska kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett effektivt sätt bör de i enskilda fall kunna meddela de förelägganden som behövs för att EU-förordningen om batterier och EU-förordningen om marknadskontroll ska följas. För att åtgärderna som vidtas inom ramen för marknadskontrollen ska kunna tillämpas i praktiken och få genomslag bör myndigheternas förelägganden få förenas med vite.

I promemorian föreslås att en marknadskontrollmyndighet ska få besluta om förelägganden vid överträdelse av bestämmelser i kapitel II och III i förordningen. *Elsäkerhetsverket* anser att samma behov finns vid kontrollen av att bestämmelserna om formell bristande överensstämmelse

följs. Regeringen instämmer i detta och kan konstatera att även bestämmelserna om tillbörlig aktsamhet omfattas av marknadskontroll. Samma behov av att kunna besluta om förelägganden finns därför även vid överträdelse av dessa bestämmelser. Regeringen bedömer sammantaget att en marknadskontrollmyndighet alltid bör få besluta om förelägganden vid kontroll av att förordningens bestämmelser följs.

Konsumentverket har förordat att ett föreläggande ska förenas med vite. Regeringen anser dock att ett obligatoriskt vite i flera fall inte är en proportionerlig åtgärd och inte ger den flexibilitet som kan vara nödvändig. De krav i EU-förordningen som vid en överträdelse kan leda till ett föreläggande är av vitt skilda slag. Det rör allt från administrativa krav till säkerhetskrav för stationära batterienergilagringssystem. Marknadskontrollmyndigheten bör därför kunna göra en bedömning i varje enskilt fall och anpassa åtgärderna efter omständigheterna.

Om marknadskontrollmyndigheten har konstaterat att det finns förutsättningar för ett föreläggande finns det ibland ett behov av att beslutet genast blir gällande, t.ex. om produkten innebär en risk för skada. I dessa situationer kan det vara angeläget att beslutet ska gälla omedelbart, även om det överklagas.

Frågan om när ett beslut får verkställas regleras i förvaltningslagen (2017:900). Ett beslut får alltid verkställas omedelbart, om beslutet gäller anställning av någon, om det gäller endast tillfälligt eller om kretsen av dem som har rätt att överklaga är så vid eller obestämd att det inte går att avgöra när överklagandetiden går ut (35 § andra stycket). En myndighet får även verkställa ett beslut omedelbart om ett väsentligt allmänt eller enskilt intresse kräver det (35 § tredje stycket).

I samband med att det infördes kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om marknadskontroll bedömde regeringen att det fanns ett behov av att en marknadskontrollmyndighet kan bestämma att ett föreläggande om att förordningen ska följas ska gälla omedelbart, särskilt om produkten kan medföra risk för skada (prop. 2021/22:238 s. 171). Regeringen anförde även att en motsvarande möjlighet redan fanns inom en rad sektorslagstiftningar och att det vore ändamålsenligt att marknadskontrollmyndigheterna har enhetliga befogenheter i detta avseende. En sådan möjlighet till omedelbar verkställbarhet kan inte garanteras genom en tillämpning av förvaltningslagens allmänna bestämmelser. Regeringen bedömde därför att regleringen bör finnas i sektorslagarna och utnyttjas i de fall då det är särskilt angeläget att verkställa beslutet. Samma skäl gör sig även gällande för marknadskontroll av batterier. En möjlighet att besluta om omedelbar verkställighet bör därför införas.

6.6 Hjälp från Polismyndigheten

Regeringens förslag: Polismyndigheten ska på begäran av marknadskontrollmyndigheten lämna den hjälp som behövs när myndigheten vidtar åtgärder för att se till att en ekonomisk aktör avhjälper en bristande överensstämmelse med bestämmelserna i EU-förordningen om batterier eller EU-förordningen om marknadskontroll, om det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan

utföras utan att en polismans särskilda befogenheter behöver tillgripas eller det annars finns synnerliga skäl.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna lämnar inga synpunkter på promemorians förslag.

Skälen för regeringens förslag: Enligt EU-förordningen om marknads kontroll ska en marknadskontrollmyndighet ges vissa utpekade befogenheter i samband med marknads kontroll (artikel 14). Det gäller bl.a. rätt till tillträde till lokaler, rätt att göra lämpliga kontroller och rätt att förstöra produkter. I samband med detta kan myndigheten behöva hjälp med att t.ex. få tillträde till utrymmen och få skydd för sin personal.

Som ett komplement till dessa befogenheter bör en marknadskontrollmyndighet kunna få hjälp av Polismyndigheten när åtgärder vidtas. Möjligheten till hjälp bör begränsas till de situationer då det finns ett verkligt behov av Polismyndighetens särskilda befogenheter att använda våld. Det får anses vara fallet om det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan utföras utan att en polismans särskilda befogenheter behöver tillgripas, se 10 § polislagen (1984:387), eller om det finns synnerliga skäl. Polismyndigheten bör dock enbart kopplas in i de fall då polisens särskilda befogenheter behöver utnyttjas.

6.7 Sekretess och tystnadsplikt

Regeringens förslag: Den som har tagit befattning med ett ärende som gäller marknads kontroll ska inte obehörigen få röja eller utnyttja vad han eller hon har fått veta om någons affärs- eller driftförhållanden.

I det allmännas verksamhet ska i stället offentlighets- och sekretesslagen tillämpas.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian föreslås även att sekretess och tystnadsplikt ska gälla när någon har tagit befattning med ett ärende som gäller tillsyn enligt lagen.

Remissinstanserna lämnar inga synpunkter på promemorians förslag.

Skälen för regeringens förslag

Uppgifter om affärs- eller driftförhållanden inom ramen för marknads kontroll

I de befogenheter att vidta åtgärder som marknadskontrollmyndigheten föreslås få i denna proposition ingår att myndigheten kan kräva information och dokumentation om specifika produkter, leveranskedjor och distributionsnäts utformning. Det kan även förekomma uppgifter om affärs- eller driftförhållanden för någon som har en affärsmässig relation med den som är föremål för marknads kontrollen.

Informationen som en marknadskontrollmyndighet ska få ta del av avseende tillbörlig aktsamhet inkluderar information om strategier, interna ledningssystem och styrdokument som kan innehålla mycket känsliga uppgifter om den ekonomiska aktörens affärs- och driftförhållanden. Det kan även förekomma uppgifter om affärs- eller driftförhållanden för någon som på olika sätt har en affärsmässig relation med den som är föremål för

marknadskontrollen. Det kan t.ex. vara företag som ingår i den leveranskedja som den ekonomiska aktören anlitar och som omfattas av den ekonomiska aktörens skyldigheter avseende tillbörlig aktsamhet.

Med anledning av informationens känsliga natur bör den som befattar sig med sådana uppgifter inom ramen för marknadskontroll inte utan vidare få röja dem.

Sekretess i det allmännas verksamhet

Offentlighetsprincipen innebär att allmänheten ska ha rätt till insyn i statens och kommunernas verksamhet. Denna princip kommer till uttryck bl.a. genom reglerna i 2 kap. tryckfrihetsförordningen om rätten att ta del av allmänna handlingar. Begränsningar av den rätten finns i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL. Sekretess innebär ett förbud att röja en uppgift, oavsett om det sker genom utlämnande av handling eller genom att röja uppgiften muntligen eller på något annat sätt (3 kap. 1 § OSL). Sekretess innebär alltså såväl handlingssekretess som tystnadsplikt. Förbudet att röja eller utnyttja uppgifter gäller för myndigheter. Det gäller även för en person som fått kännedom om uppgiften genom att för det allmännas räkning delta i en myndighets verksamhet på grund av anställning eller uppdrag hos myndigheten, på grund av tjänsteplikt eller på annan liknande grund (2 kap. 1 § OSL).

I samband med att det infördes bestämmelser som kompletterar EU-förordningen om marknadskontroll övervägde regeringen behovet av att införa ytterligare bestämmelser om sekretess (prop. 2021/22:238 del 2 s. 183–184). Regeringen bedömde att i det allmännas verksamhet gäller sekretess enligt 30 kap. 23 § första stycket OSL för sådana uppgifter som en marknadskontrollmyndighet har fått inom ramen för sin kontroll, under förutsättning att regeringen har föreskrivit om det. Regeringen gör ingen annan bedömning med anledning av EU-förordningen om batterier. Några ytterligare lagbestämmelser om sekretess bedöms därför inte vara nödvändiga. En upplysning om att offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) tillämpas i det allmännas verksamhet bör dock införas.

Tystnadsplikt för personer i annan verksamhet än det allmännas

Uppgifter som kommer fram vid marknadskontroll kan ibland behöva hanteras av en vidare krets av personer än de som har en sådan anknytning till myndigheten att de därför omfattas av regler om sekretess. Det kan t.ex. gälla konsulter som anlitas för att beräkna ett batteris koldioxidavtryck eller laboratoriepersonal som analyserar innehållet av olika ämnen i ett batteri. För att bestämmelserna om tystnadsplikt ska bli effektiva bör det därför införas en tystnadsplikt för den som i någon annan verksamhet än det allmännas har befattat sig med uppgifter i ett ärende om marknadskontroll. Att den föreslagna tystnadsplikten avgränsas med ett obehörighetsrekvisit innebär bland annat att uppgifter kan lämnas ut med samtycke eller annars som en följd av en skyldighet i lag eller författning.

Bestämmelser om tystnadsplikt som är identiska med den som nu föreslås infördes med anledning av att kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om marknadskontroll infördes i svensk rätt. Regeringen ansåg då att en bestämmelse om tystnadsplikt för uppgifter som inhämtats vid marknadskontroll kan anses förenlig med begränsningarna om

6.8 Överklagande

Regeringens förslag: Beslut enligt den nya lagen ska få överklagas till mark- och miljödomstolen.

Det ska införas en upplysning om var det finns bestämmelser om överklagande av mark- och miljödomstolens domar och beslut.

Promemorians förslag överensstämmer inte med regeringens. I promemorian föreslås att beslut enligt den nya lagen ska överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Remissinstanserna: *Naturvårdsverket* för fram att ett starkt vägande skäl till att hålla marknadskontrollreglerna samlades i miljöbalken är att sanktioner och att övriga beslut överklagas till mark- och miljödomstolen.

Skälen för regeringens förslag: Beslut som rör marknadskontroll inom ramen för miljöbalkens tillämpningsområde överklagas enligt gällande rätt till mark- och miljödomstolen. Som *Naturvårdsverket* för fram var ett skäl till att reglerna om marknadskontroll inom miljöbalkens tillämpningsområde samlades i miljöbalken, och inte i lagar som reglerar specifika sektorer, att hålla ihop regelverket avseende bl.a. överklagandebestämmelser och sanktioner.

Regeringen bedömer att alla bestämmelser i EU-förordningen om batterier inte faller inom miljöbalkens tillämpningsområde och föreslår därför att reglerna om marknadskontroll ska regleras i en egen lag (se avsnitt 6.1). Det är därför inte självklart att ett överklagande av besluten enligt den nya lagen ska överklagas till mark- och miljödomstolen. I promemorian föreslås dock att miljöstraffsavgifter ska användas vid överträdelse av bestämmelser av de produktkrav som bedöms ligga inom miljöbalkens tillämpningsområde. I promemorian föreslås även att beslut som gäller bl.a. producentansvar ska få överklagas till mark- och miljödomstolen. Regeringen bedömer därför att det är ändamålsenligt, inte minst ur ett kompetensperspektiv, att även beslut som rör marknadskontroll överklagas till mark- och miljödomstolen.

Bestämmelser om överklagande av mark- och miljödomstolens domar och beslut finns i 1 kap. 2 § första stycket och 5 kap. lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar. För att underlätta för den som vill överklaga en dom eller ett beslut bör det införas en upplysning om detta i lagen.

7 Lagen om bilskrotningsfonden upphävs

Regeringens förslag: Bilskrotningsfonden ska avskaffas genom att lagen om bilskrotningsfonden upphävs.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna lämnar inga synpunkter på promemorians förslag.

Skälen för regeringens förslag: Den statliga bilskrotningsfonden inrättades 1975. Fonden finansierades genom att en skrotningsavgift togs ut av bilens tillverkare eller importörer första gången en bil registrerades i Sverige. Fondens medel användes främst för att finansiera skrotningspremier till bilägare, dvs. premier som utbetalades som ett incitament för att skrota uttjänta bilar. Fondens medel fick också användas för att finansiera kommunala kampanjer för att samla in övergivna bilar.

År 1998 trädde förordningen (1997:788) om producentansvar för bilar i kraft. Samtidigt behölls reglerna om skrotningsavgifter och skrotningspremier, vilket innebar att det fanns två system för omhändertagande av uttjänta bilar. Som en följd av att Sverige 2007 införde utökade regler om producentansvar för bilar avskaffades dock systemet med skrotningsavgifter och skrotningspremier. Därmed upphörde också skyldigheten att betala in avgifter till fonden. Avsikten var att även bilskrotningsfonden på sikt skulle avvecklas. Den nuvarande lagen (2007:162) om bilskrotningsfonden antogs för att reglera hur de inestående medlen i fonden skulle användas (prop. 2006/07:40 s. 16–18).

Enligt lagen om bilskrotningsfonden ska fondens medel användas för att betala ut skrotningsersättning och skrotningsbidrag. Systemet liknar det system som gällde fram till 2007. Skrotningsersättning får betalas ut till ägare av uttjänta bilar av en årsmodell äldre än 1989. Skrotningsersättning får också betalas ut till kommuner om bilen tillfallit kommunen enligt lagen (1982:129) om flyttning av fordon i vissa fall. Skrotningsbidrag får ges till kommuner för verksamhet med att samla in fordonsvrak som kan tillfalla kommunen enligt lagen om flyttning av fordon i vissa fall och för att ställa i ordning platser där sådana bilar övergivits.

Sedan skyldigheten att betala skrotningsavgift upphört tillförs Bilskrotningsfonden inga nya medel. Fonden har sedan flera år tillbaka slut på medel. Därmed har lagens bestämmelser inte längre någon praktisk innebörd. Kompletterande bestämmelser till lagen om bilskrotningsfonden har funnits i bilskrotningsförordningen (2007:186), men denna är sedan tidigare upphävd. Lagen bör därför upphävas.

8 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2026.

Regeringens bedömning: Det finns inte något behov av att införa övergångsbestämmelser.

Promemorians förslag överensstämmer inte med regeringens. Promemorian föreslår att lagändringarna ska träda i kraft den 18 augusti 2025.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser lämnar inga synpunkter på promemorians förslag. Några remissinstanser, däribland *El-Kretsen*, *Naturvårdsverket*, *Mobility Sweden* och *Teknikföretagen*, anser att

Prop. 2024/25:194 tidpunkten för ikraftträdande av alla bestämmelser som kompletterar EU-förordningen bör senareläggas.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om batterier innehåller bestämmelser om marknadskontroll, bemyndiganden och tystnadsplikt. Bestämmelserna bör träda i kraft så snart som möjligt, vilket bedöms vara den 1 januari 2026.

Skyldigheten att betala till bilskrotningsfonden upphörde 2007. Fondens medel är slut och inga nya medel kommer att tillföras den. Lagen upphävande av lagen om bilskrotningsfonden bör därför upphävas så snart som möjligt, vilket bedöms vara den 1 januari 2026.

Det finns inget behov av övergångsbestämmelser.

9 Konsekvenser

9.1 Problembeskrivning

EU-förordningen om batterier är direkt gällande och ska inte genomföras i svensk lagstiftning. För att säkerställa en korrekt tillämpning av förordningen krävs däremot kompletterande nationella bestämmelser som bland annat ger ansvariga myndigheter de befogenheter som krävs.

9.2 Effekter om någon reglering inte kommer till stånd (nollalternativet)

Att inte ge marknadskontrollmyndigheterna de befogenheter som krävs enligt EU-förordningen om marknadskontroll skulle innebära att Sverige inte uppfyller de krav som följer av EU-förordningen. Det riskerar dessutom att leda till att bestämmelserna i EU-förordningen om batterier inte följs och att förordningens syfte därmed inte uppnås. Det riskerar i sin tur leda till en osund konkurrens mellan marknadens aktörer. Det kan även leda till att Europeiska kommissionen inleder ett överträdelseärende mot Sverige.

9.3 Alternativa lösningar

De bestämmelser avseende marknadskontroll som föreslås motsvarar bestämmelserna i andra lagar som kompletterar EU-förordningar som innehåller produktkrav. Utrymmet för alternativa lösningar bedöms vara begränsat. Det är dessutom rimligt och önskvärt att bestämmelserna motsvarar bestämmelserna i annan lagstiftning med likartat syfte.

Förslaget berör framför allt de myndigheter som har eller kommer att få ansvar för marknadskontroll samt de aktörer som släpper ut batterier på marknaden och därmed har en skyldighet att se till att produktkraven och bestämmelserna om tillbörlig aktsamhet i EU-förordningen om batterier följs. Dessutom kan Polismyndigheten och mark- och miljödomstolar påverkas.

9.4.1 Marknadskontrollmyndigheterna

Förslaget innebär att marknadskontrollmyndigheterna får de befogenheter som krävs för att kontrollera att batterier som tillhandahålls på marknaden uppfyller kraven i EU-förordningen om batterier. Det bedöms leda till en effektiv och ändamålsenlig marknadskontroll.

Att kostnader uppstår för aktuella myndigheter är en följd av att de tilldelas marknadskontrollansvaret. Det beslutas av regeringen och inte genom den föreslagna lagen. Eftersom förslaget avser befogenheter och inte skyldigheter, bedöms det i sig inte leda till några kostnader för myndigheterna.

9.4.2 Polismyndigheten

Polismyndigheten ska i dag enligt ett antal sektorsspecifika lagar lämna den hjälp till marknadskontrollmyndigheter som behövs när myndigheterna vidtar åtgärder enligt artikel 14.4 i EU-förordningen om marknadskontroll. När kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om marknadskontroll infördes i ett stort antal lagar angavs att marknadskontrollmyndigheterna hade uppgett att möjligheten att begära Polismyndighetens hjälp sällan eller aldrig används (jfr prop. 2021/22:238 s. 217). Förslaget att Polismyndigheten på begäran av en marknadskontrollmyndighet i vissa fall ska lämna den hjälp som behövs när marknadskontrollmyndigheten vidtar åtgärder enligt artikel 14.4 i EU-förordningen om marknadskontroll bedöms därför inte medföra några nämnvärda ekonomiska konsekvenser för myndighetens verksamhet.

9.4.3 Domstolar

Enligt förslaget ska marknadskontrollmyndigheterna ha befogenhet att besluta om åtgärder enligt artikel 14.4 i EU-förordningen om marknadskontroll. Sådana beslut och förelägganden om att förordningen ska följas ska få förenas med vite. Besluten får överklagas till mark- och miljödomstol. När kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om marknadskontroll infördes i ett stort antal lagar bedömdes att det skulle kunna leda till ett något ökat antal överklaganden av marknadskontrollmyndigheternas beslut, i vart fall inledningsvis innan vägledande praxis etablerats på området.

Förvaltningsrätten i Stockholm har inget att invända mot förslagen men bedömer att förslaget skulle kunna leda till en ökad måltillströmning och

Prop. 2024/25:194 betonar vikten av att det följs upp. Regeringen bedömer att de eventuella merkostnader som kan uppstå för domstolarna till följd av förslaget kan finansieras inom befintliga budgetramar. En framtida uppföljning bör omfatta alla överklaganden av marknadskontrollbeslut, oavsett produktområde, och inte bara beslut avseende EU-förordningen om batterier.

9.4.4 Kommuner

Förslaget bedöms inte inskränka den kommunala självstyrelsen och inte innebära några konsekvenser i övrigt för kommunerna.

9.4.5 Ekonomiska aktörer

Förslagen om marknadskontrollmyndighetens befogenheter kan komma att medföra konsekvenser för berörda företag. Till exempel kan förslaget om att marknadskontrollmyndigheten under vissa omständigheter ska få besluta om åtgärder mot onlinegränssnitt ha ekonomisk påverkan. Ett företag som får åtkomsten till sin webbplats begränsad kan få svårigheter att sälja sina produkter online till konsumenter, vilket kan minska intäkterna från försäljning. Möjligheten att begränsa åtkomsten till ett onlinegränssnitt är emellertid ett sistahandsalternativ. Kostnaderna för att bistå marknadskontrollmyndigheten bör i övrigt vara begränsade. Det handlar framför allt om att tillhandahålla redan framtagna dokumentation som fungerar som underlag för myndigheten.

Marknadskontrollmyndigheten ska beakta proportionalitetsprincipen vid tillämpningen av alla sina befogenheter enligt artikel 14.4 i EU-förordningen om marknadskontroll. Detta är tänkt att bland annat säkerställa att ingen enskild aktör drabbas orimligt hårt av marknadskontrollmyndighetens åtgärder.

De konsekvenser som uppstår för ekonomiska aktörer är huvudsakligen en följd av den bakomliggande EU-förordningen om batterier och inte av den nya lagen. Det bedöms därför inte finnas behov av eller möjlighet att i den nya lagen införa några särskilda regler för små företag.

Sammantaget bedöms förslagen inte medföra några nämnvärda negativa ekonomiska eller andra konsekvenser för företagen. Samtidigt kan en effektiv och ändamålsenlig marknadskontroll förväntas gynna seriösa företag och leda till en förbättrad och rättvisare konkurrens på de berörda marknaderna. En stärkt marknadskontroll på den inre marknaden syftar särskilt till att skapa bättre möjligheter för små och medelstora företag (skäl 3 till EU-förordningen om marknadskontroll).

9.5 Statsfinansiella konsekvenser

Förslaget till kompletterande bestämmelser bedöms inte innebära några statsfinansiella konsekvenser.

Målen med EU-förordningen om batterier är dels att bidra till den inre marknadens effektiva funktion, dels att förebygga och minska batteriers negativa miljöpåverkan och skydda miljön och människors hälsa genom att förebygga och minska de negativa effekterna av genereringen och hanteringen av batteriavfall (artikel 2). Bedömningen är att förordningen bland annat kommer att leda till minskade koldioxidutsläpp vid batteriproduktion, mer hållbara batterier och ökad materialåtervinning.

Förslagen bedöms inte ha några direkta miljökonsekvenser. Däremot bidrar förslagen till att de positiva miljökonsekvenser som förväntas av EU-förordningen om batterier uppnås ur ett svenskt perspektiv genom att sannolikheten ökar för att kraven i förordningen följs.

9.7 Bedömning av om förslaget överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av anslutningen till EU

Förslaget innehåller de bestämmelser på lagnivå som bedöms krävas för att säkerställa att EU-förordningen om batterier följs. Förslaget bedöms överensstämma med de skyldigheter som följer av Sveriges medlemskap i EU.

9.8 Bedömning av om det finns behov av speciella informationsinsatser

Det bedöms inte finnas behov av särskilda informationsinsatser med anledning av den nya lagen. Däremot finns det ett behov av informationsinsatser om den nya batterilagstiftningen i sin helhet. Att informera om gällande regelverk är en del av marknadskontrollansvaret.

9.9 Hur och när konsekvenserna av förslaget eller beslutet kan utvärderas

Ingen utvärdering av förslagets konsekvenser är planerad. En eventuell utvärdering bör avse marknadskontroll i allmänhet och inte enbart marknadskontroll av batterier.

9.10 Konsekvenser av förslaget att upphäva lagen om bilskrotningsfonden

Eftersom bilskrotningsfonden inte haft några medel på över ett decennium, bedöms avskaffandet av fonden och lagen inte få några konsekvenser för vare sig staten, kommunerna, bilägare eller några andra aktörer.

Förslaget till lag om kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om batterier

Inom EU finns harmoniserad lagstiftning som innehåller krav på hur olika produkter ska utformas för att få släppas ut på marknaden. Regler om marknadskontroll syftar till att säkerställa att produkterna överensstämmer med de uppställda produktkraven. EU-förordningen om marknadskontroll syftar till att harmonisera marknadskontrollen inom EU. Förordningens regler behöver kompletteras med nationella bestämmelser med bl.a. befogenheter för marknadskontrollmyndigheterna.

Svenska bestämmelser med nästan identisk lydelse har införts inom olika sektorer som omfattas av harmoniserade produktkrav. I propositionen Anpassningar till EU-förordningen om marknadskontroll (prop. 2020/21:238) redogörs utförligt för dessa bestämmelser i skäl och författningskommentar. Den närmare innebörden av de bestämmelser i den nya lagen som har en lydelse som i sak motsvarar någon av dessa bestämmelser kommenteras genom hänvisningar till författningskommentaren i den propositionen.

Inledande bestämmelser

1 § Denna lag kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2023/1542 av den 12 juli 2023 om batterier och förbrukade batterier, om ändring av direktiv 2008/98/EG och förordning (EU) 2019/1020 och om upphävande av direktiv 2006/66/EG (EU-förordningen om batterier).

Bestämmelser om marknadskontroll finns även i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 av den 20 juni 2019 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011.

Paragrafen anger lagens innehåll och en upplysning. Övervägandena finns i avsnitt 6.1 och 6.2.

I *första stycket* anges den EU-rättsakt som lagen kompletterar. Hänvisningarna i lagen till EU-förordningen om batterier är genomgående utformade på så sätt att de avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen, s.k. dynamisk hänvisning.

I *andra stycket* finns en upplysning om att bestämmelser om marknadskontroll finns i EU-förordningen om marknadskontroll. Hänvisningen till förordningen avser förordningen i den vid varje tidpunkt aktuella lydelsen, s.k. dynamisk hänvisning.

2 § Ord och uttryck som används i denna lag har samma betydelse som i EU-förordningen om batterier.

I paragrafen klargörs att ord och uttryck i lagen har samma betydelse som i EU-förordningen om batterier. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.

3 § Den myndighet som regeringen bestämmer är marknadskontrollmyndighet.

I paragrafen regleras att regeringen utser marknadskontrollmyndighet. Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

Vad en marknadskontrollmyndighet är framgår av artikel 3.4 i EU-förordningen om marknadskontroll.

4 § Om en marknadskontrollmyndighet har befogenheter att vidta åtgärder för att utöva kontroll både enligt denna lag och enligt miljöbalken ska denna lag tillämpas.

I paragrafen förtydligas att det är denna lag som ska tillämpas när en marknadskontrollmyndighet har befogenhet att vidta åtgärder för kontroll både enligt denna lag och miljöbalken. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.

I EU-förordningen om marknadskontroll finns bestämmelser om kontroll av krav på produkter i sådan harmoniserad lagstiftning som anges i bilaga I. I bilagan anges bl.a. EU-förordningen om batterier. Enligt artikel 14 ska medlemsstaterna tilldela marknadskontrollmyndigheterna befogenheter att vidta vissa åtgärder vid kontroll.

I 26 kap. 32 § miljöbalken har sådana befogenheter införts. En marknadskontrollmyndighet har alltså befogenhet enligt miljöbalken att vidta vissa åtgärder vid kontroll över krav i EU-förordningen om batterier, om kraven ligger inom miljöbalkens tillämpningsområde. I en sådan situation skulle myndighetens befogenheter vid kontroll kunna härledas både från miljöbalken och denna lag. Genom paragrafen görs det tydligt att det i sådana fall är bestämmelserna om en marknadskontrollmyndighets befogenheter avseende kontroll i denna lag som ska tillämpas.

5 § Vid marknadskontroll enligt förordning (EU) 2019/1020 får marknadskontrollmyndigheten enligt

1. artikel 14.4 a–14.4 c kräva att ekonomiska aktörer ska tillhandahålla handlingar, specifikationer, data eller uppgifter,

2. artikel 14.4 d utföra oanmälda inspektioner på plats och fysiska kontroller av produkter,

3. artikel 14.4 e kräva tillträde till lokaler, mark eller transportmedel,

4. artikel 14.4 f inleda undersökningar på eget initiativ,

5. artikel 14.4 g kräva att ekonomiska aktörer ska vidta lämpliga åtgärder för att åtgärda en bristande överensstämmelse eller för att eliminera en risk,

6. artikel 14.4 h själv vidta lämpliga åtgärder för att få en bristande överensstämmelse att upphöra eller för att eliminera en risk,

7. artikel 14.4 j införskaffa, inspektera och demontera varuprover, och

8. artikel 14.4 k kräva att innehåll ska avlägsnas från ett onlinegränssnitt, att en varning ska visas där eller att åtkomsten till onlinegränssnittet ska begränsas.

Befogenheten enligt första stycket 8 gäller inte i fråga om databaser som omfattas av tryckfrihetsförordningens eller yttrandefrihetsgrundlagens skydd.

När ändrade förhållanden ger anledning till det, ska marknadskontrollmyndigheten besluta att en sådan skyldighet som avses i första stycket 8 inte längre ska gälla.

Paragrafen innehåller bestämmelser om marknadskontrollmyndighetens befogenheter enligt EU-förordningen om marknadskontroll. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.

Prop. 2024/25:194 Även om viss språkliga ändringar har gjorts så har paragrafen i sak samma innebörd som 2 b § lagen (2013:849) om EU-miljömärket (se författningskommentaren i prop. 2020/21:238 s. 346–350).

6 § Om en ekonomisk aktör inte vidtar nödvändiga åtgärder för att fullgöra sina skyldigheter enligt artikel 48–50 i EU-förordningen om batterier, och bristen är allvarlig, får marknadskontrollmyndigheten besluta att ett batteri som har tillhandahållits på marknaden i Sverige ska dras tillbaka från marknaden eller återkallas.

Paragrafen innehåller en begränsning av marknadskontrollmyndighetens befogenhet att besluta om att ett batteri ska dras tillbaka från marknaden eller återkallas. Det framgår av artikel 84 i EU-förordningen om batterier att en sådan begränsning ska finnas. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.

I 5 § första stycket 6 anges att en marknadskontrollmyndighet har befogenhet att själv vidta åtgärder enligt artikel 14.4 h i EU-förordningen om marknadskontroll för att få en bristande överensstämmelse att upphöra. I befogenheten ingår att besluta att en produkt dras tillbaka från marknaden eller återkallas. Av paragrafen framgår dock att en marknadskontrollmyndighet bara får besluta om en sådan åtgärd om bristen är allvarlig.

Bestämmelser i artiklarna 48–50 i EU-förordningen om batterier innehåller framför allt krav på att upprätta en policy för arbetet med frågor som gäller tillbörlig aktsamhet, krav på dokumentation och systematiskt arbete med att identifiera och bedöma risker i sin leveranskedja. En allvarlig brist kan t.ex. vara att inte upprätta en sådan policy för tillbörlig aktsamhet som avses i artikel 48 i EU-förordningen om batterier, eftersom policyn är stommen i regelverket om tillbörlig aktsamhet.

7 § Marknadskontrollmyndigheten får införskaffa ett varuprov under dold identitet enligt artikel 14.4 j i förordning (EU) 2019/1020 endast om det är nödvändigt för att syftet med kontrollen ska uppnås. Myndigheten ska underrätta den ekonomiska aktören om att ett varuprov har införskaffats under dold identitet, så snart det går utan att syftet går förlorat.

Paragrafen innebär att marknadskontrollmyndigheten i vissa fall får införskaffa ett varuprov under dold identitet. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.

Paragrafen har samma innebörd som 2 b § lagen (2013:849) om EU-miljömärket (se författningskommentaren i prop. 2020/21:238 s. 350).

8 § Marknadskontrollmyndigheten ska ersätta en ekonomisk aktör för varuprover, om det finns särskilda skäl för det.

Paragrafen innebär att en näringsidkare under vissa omständigheter kan få ersättning för varuprover. Övervägandena finns i avsnitt 6.4.

Utgångspunkten är att den som ska lämna ett varuprov inte har rätt till ersättning. Enligt paragrafen har dock den som har lämnat ett varuprov eller liknande rätt till ersättning från marknadskontrollmyndigheten om det finns särskilda skäl. Särskilda skäl kan vara att varuprovet har ett högt värde eller att kontrollmyndigheten begärt fler prov än vad som är normalt. Ersättningsskyldigheten bör främst bli aktuell när marknadskontrollmyndigheten inte kunnat visa att batteriet brister i något avseende.

9 § Marknadskontrollmyndigheten får vid marknadskontroll besluta de förelägganden som behövs i ett enskilt fall för att EU-förordningen om batterier och förordning (EU) 2019/1020 ska följas.

Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Marknadskontrollmyndigheten får bestämma att beslutet ska gälla omedelbart även om det överklagas.

Paragrafen reglerar marknadskontrollmyndighetens möjligheter att besluta om förelägganden, förena dessa med vite och besluta att föreläggandena ska gälla omedelbart. Överväganden finns i avsnitt 6.5.

Paragrafen har samma innebörd som 2 c–2 e §§ lagen (2013:849) om EU-miljömärket i de delar som avser EU-förordningen om marknadskontroll (se författningskommentaren i prop. 2020/21:238 s. 351). Utöver det får marknadskontrollmyndigheten även besluta om förelägganden för att bestämmelser i EU-förordningen om batterier ska följas. Ett föreläggande kan t.ex. innebära att marknadskontrollmyndigheten begär att en batteriproducent ska överlämna sin policy för att hantera risker inom ramen tillbörlig aktsamhet.

Hjälp från Polismyndigheten

10 § Polismyndigheten ska på begäran av marknadskontrollmyndigheten lämna den hjälp som behövs när myndigheten vidtar åtgärder enligt 5 §, om

1. det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan utföras utan att en polismans särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas, eller
2. det annars finns synnerliga skäl.

Paragrafen innebär att Polismyndigheten under vissa omständigheter är skyldig att lämna den hjälp som behövs för att marknadskontrollmyndigheten ska kunna utöva sina befogenheter. Övervägandena finns i avsnitt 6.6.

Paragrafen har samma innebörd som 2 f § lagen (2013:849) om EU-miljömärket (se författningskommentaren i prop. 2020/21:238 s. 352).

Tystnadsplikt

11 § Den som har tagit befattning med ett ärende som gäller marknadskontroll enligt denna lag får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon har fått veta om någons affärs- eller driftförhållanden.

I det allmänna verksamhet tillämpas i stället offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

I paragrafen finns bestämmelser om tystnadsplikt i samband med ärenden om marknadskontroll. Övervägandena finns i avsnitt 6.7.

I *första stycket* anges att den som har tagit befattning med ett ärende som gäller marknadskontroll enligt lagen inte obehörigen får röja eller utnyttja vad denne har fått veta om någons affärs- eller driftförhållanden. Det kan till exempel handla om att en extern tjänsteleverantör utför produktkontroll för en marknadskontrollmyndighets räkning och i denna verksamhet får kännedom om uppgifter om en ekonomisk aktörs ekonomiska förhållanden. Det kan också handla om uppgifter som en ekonomisk aktör har en skyldighet att ta in från aktörer i leveranskedjan om hur dessa arbetar

Prop. 2024/25:194 med att hantera miljömässiga och sociala risker som t.ex. barnarbete, diskriminering och utsläpp av föroreningar.

I *andra stycket* finns det en upplysning om att offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) tillämpas i det allmänna verksamheten. Detta innefattar den verksamhet som en marknadskontrollmyndighet och tillsynsmyndighet bedriver.

Överklagande

12 § Beslut enligt denna lag får överklagas till mark- och miljödomstolen.

I paragrafen anges hur beslut enligt lagen överklagas. Övervägandena finns i avsnitt 6.9.

Paragrafen innebär att beslut enligt lagen får överklagas till mark- och miljödomstolen.

13 § Bestämmelser om överklagande av mark- och miljödomstolens domar och beslut finns i 1 kap. 2 § första stycket och 5 kap. lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar.

Paragrafen innehåller en upplysning om var det finns regler om överklagande av mark- och miljödomstolens domar och beslut. Övervägandena finns i avsnitt 6.8.

De regler som det hänvisas till innebär att mark- och miljödomstolens avgöranden får överklagas till mark- och miljööverdomstolen, vars avgöranden som utgångspunkt inte får överklagas. Mark- och miljööverdomstolen får dock tillåta att ett avgörande överklagas till Högsta domstolen, om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen. I 5 kap. lagen om mark- och miljödomstolar finns också vissa regler om förfarandet efter överklagande.

Sammanfattning av promemorian

Kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om batterier

Prop. 2024/25:194

Bilaga 1

I promemorian föreslås bestämmelser som kompletterar EU-förordningen om batterier.

Det föreslås bl.a. att

- regeringen ska utse vilka myndigheter som ska ansvara för tillsyn och marknadskontroll när det gäller de nya nationella bestämmelserna och bestämmelserna i EU-förordningen om batterier och vilka befogenheter dessa myndigheter ska ha,
- det införs avgifter för tillsyn och marknadskontroll,
- producenter av batterier ska registreras och att producenter kan välja mellan att uppfylla producentansvaret individuellt eller kollektivt genom en producentansvarsorganisation,
- producenter som uppfyller producentansvaret individuellt och producentansvarsorganisationer ska vara godkända av Naturvårdsverket,
- insamling av batterier bara får göras genom insamlingssystem som drivs av en producent eller en producentansvarsorganisation,
- producentansvarsorganisationer ska anpassa den ersättning som en producent som anlitar den ska betala utifrån kriterier som anges i EU-förordningen om batterier,
- producenter som uppfyller producentansvaret individuellt och producentansvarsorganisationer ska ställa säkerhet för sin verksamhet som avser att uppfylla producentansvaret,
- Naturvårdsverket ska genomföra plockanalyser i syfte att fastställa hur stor mängd batterier som finns i det kommunala avfall som kommunerna samlar in och i insamlat elavfall, och
- miljöstraffsavgifter ska betalas för vissa överträdelser av regelverket, t.ex. att inte deklarerat ett batteris koldioxidavtryck eller andelen återvunnet material i batteriet, att inte märka batterier korrekt och att samla in batterier utanför producenternas eller producentansvarsorganisationernas insamlingssystem.

Det föreslås även bestämmelser som genomför så kallade minimikrav för producentansvar i avfallsdirektivet. Vidare föreslås att lagen (2007:162) om bilskrotningsfonden och förordningen (2022:1277) om producentansvar för batterier upphävs. Det senare innebär bl.a. att den så kallade batterifonden avskaffas.

Merparten av bestämmelserna föreslås träda i kraft den 18 augusti 2025.

Promemorians lagförslag

Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om batterier

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § Denna lag kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2023/1542 av den 12 juli 2023 om batterier och förbrukade batterier, om ändring av direktiv 2008/98/EG och förordning (EU) 2019/1020 och om upphävande av direktiv 2006/66/EG, i denna lag benämnd EU-förordningen om batterier.

Ord och uttryck som används i denna lag har samma betydelse som i EU-förordningen om batterier.

Marknadskontroll

2 § Bestämmelser om marknadskontroll finns även i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 av den 20 juni 2019 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011.

Den myndighet som regeringen bestämmer är marknadskontrollmyndighet.

Marknadskontrollmyndighetens befogenheter

3 § Vid marknadskontroll enligt förordning (EU) 2019/1020 har marknadskontrollmyndigheten befogenhet att enligt

1. artikel 14.4 a–14.4 c kräva att ekonomiska aktörer ska tillhandahålla handlingar, specifikationer, data eller uppgifter,
2. artikel 14.4 d utföra oanmälda inspektioner på plats och fysiska kontroller av produkter,
3. artikel 14.4 e få tillträde till lokaler, mark eller transportmedel,
4. artikel 14.4 f inleda undersökningar på eget initiativ,
5. artikel 14.4 g kräva att ekonomiska aktörer ska vidta lämpliga åtgärder för att få en bristande överensstämmelse att upphöra eller att eliminera en risk,
6. artikel 14.4 h själv vidta åtgärder,
7. artikel 14.4 j införskaffa, inspektera och demontera varuprover, och
8. artikel 14.4 k kräva att innehåll på ett onlinegränssnitt ska avlägsnas, att en varning ska visas eller att åtkomsten ska begränsas.

Befogenheten enligt första stycket 8 gäller inte i fråga om databaser som omfattas av tryckfrihetsförordningens eller yttrandefrihetsgrundlagens skydd.

När ändrade förhållanden ger anledning till det, ska marknadskontrollmyndigheten besluta att åtgärder enligt första stycket 8 inte längre behöver vidtas.

4 § Marknadskontrollmyndigheten får införskaffa ett varuprov under dold identitet enligt artikel 14.4 j i förordning (EU) 2019/1020 endast om det är nödvändigt för att syftet med kontrollen ska uppnås. Myndigheten ska underrätta den ekonomiska aktören om att införskaffandet har skett under dold identitet, så snart det går utan att syftet med åtgärden går förlorat.

5 § Marknadskontrollmyndigheten får besluta de förelägganden som behövs i ett enskilt fall för att kapitel II och III i EU-förordningen om batterier och förordning (EU) 2019/1020 ska följas.

Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Marknadskontrollmyndigheten får bestämma att beslutet ska gälla omedelbart även om det överklagas.

Hjälp från polismyndigheten

6 § Polismyndigheten ska på begäran av marknadskontrollmyndigheten lämna den hjälp som behövs när myndigheten vidtar åtgärder enligt 3 §, om det

1. på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan utföras utan att en polismans särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas, eller

2. annars finns synnerliga skäl.

Tillsyn över skyldigheter som avser tillbörlig aktsamhet

7 § Den myndighet som regeringen bestämmer (tillsynsmyndigheten) ska utöva tillsyn över att kapitel VII om tillbörlig aktsamhet i EU-förordningen om batterier följs.

8 § Tillsynsmyndigheten får besluta om de förelägganden som behövs i ett enskilt fall för att kapitel VII i EU-förordningen om batterier ska följas.

Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

9 § Tillsynsmyndigheten får besluta att förelägga den som ska uppfylla skyldigheter enligt kapitel VII i EU-förordningen om batterier att lämna de uppgifter och handlingar som behövs för tillsynen till myndigheten.

10 § Tillsynsmyndigheten får besluta förelägganden som begränsar eller förbjuder tillhandahållande av ett batteri på marknaden eller som avser att batteriet dras tillbaka eller återkallas från marknaden, om en ekonomisk aktör inte uppfyller kraven i artikel 48–50 i EU-förordningen om batterier och överträdelsen är av väsentlig betydelse.

Tystnadsplikt

11 § Den som har tagit befattning med ett ärende som gäller marknadskontroll enligt denna lag får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon har fått veta om någons affärs- eller driftförhållanden.

I det allmänna verksamhet tillämpas offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Överklagande

12 § Beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 18 augusti 2025.

Förslag till lag om upphävande av lagen (2007:162) om bilskrotningsfonden

Prop. 2024/25:194
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att lagen (2007:162) om bilskrotningsfonden ska upphöra att gälla den 18 augusti 2025.

Förteckning över remissinstanserna

Efter remiss har yttrande över promemorian Kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om batterier kommit in från Arbetsmiljöverket, Avfall Sverige, Batteriföreningen, BEGO, Bilretur, Blybatteriretur, CellTech Abatel AB, ElektronikBranschen, El-kretsen, Elsäkerhetsverket, Eva-Maria Diehl, Förvaltningsrätten i Stockholm, Göteborgs kommun, Kemikalieinspektionen, Kommerskollegium, Konsumentverket, LKQ Atracco, Länsstyrelsen i Skåne län, Länsstyrelsen i Hallands län, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Malmö kommun, Micropower Group, Mobility Sweden, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Naturvårdsverket, Post- och telestyrelsen, Ragn-Sells, Regelrådet, Statens energimyndighet, Stena Recycling, Stockholms kommun, Sverige Bilåtervinnarens Riksförbund (SBR), Sverige kommuner och regioner (SKR), TechSverige, Teknikföretagen, Transportstyrelsen, Upphandlingsmyndigheten och Återvinningsindustrierna.

Följande remissinstanser har inte svarat eller har angett att de avstår från att lämna några synpunkter: AB Volvo, Bollnäs kommun, Branschföreningen Svensk Elektronik, Båstads kommun, Energiföretagen, Enköpings kommun, Flens kommun, Förvaltningsrätten i Göteborg, Gislaveds kommun, Halmstads kommun, Justitiekanslern, Justitieombudsmannen, Jönköpings kommun, Kalix kommun, Kammarrätten i Stockholm, Kammarrätten i Göteborg, Karlskrona kommun, Karlstad kommun, Konkurrensverket, Ludvika kommun, Länsstyrelsen i Blekinge län, Länsstyrelsen i Gävleborgs län, Länsstyrelsen i Västmanlands län, Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Marks kommun, Mjölby kommun, Moped- och motorcykelbranschens Riksförbund, Mora kommun, Mölndals kommun, Nacka tingsrätt (mark- och miljödomstolen), Northvolt AB, Näringslivets Regelnämnd, Recipo, Recykla, Riksdagens ombudsmän, Ronneby kommun, Sandvikens kommun, Scania Sverige, Skellefteå kommun, Strömstads kommun, Styrelsen för ackreditering och kontroll (Swedac), Svenska Järn- och Metalls krothandlareföreningen, Svensk batteriåtervinning, Svensk Dagligvaruhandel, Svensk Handel, Svenskt Näringsliv, Trollhättans kommun, Tyresö kommun, Vellinge kommun, Volvo Cars, Vänersborgs tingsrätt (mark- och miljödomstolen), Värmdö kommun, Västerås kommun, Åmåls kommun, Älvsbyns kommun och Örnsköldsviks kommun.

Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om batterier

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § Denna lag kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2023/1542 av den 12 juli 2023 om batterier och förbrukade batterier, om ändring av direktiv 2008/98/EG och förordning (EU) 2019/1020 och om upphävande av direktiv 2006/66/EG (EU-förordningen om batterier).

Bestämmelser om marknadskontroll finns även i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 av den 20 juni 2019 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011.

2 § Ord och uttryck som används i denna lag har samma betydelse som i EU-förordningen om batterier.

Marknadskontroll

3 § Den myndighet som regeringen bestämmer är marknadskontrollmyndighet.

4 § Om en marknadskontrollmyndighet har befogenhet att vidta åtgärder för att utöva kontroll både enligt denna lag och enligt miljöbalken, ska denna lag tillämpas.

5 § Vid marknadskontroll enligt förordning (EU) 2019/1020 får marknadskontrollmyndigheten enligt

1. artikel 14.4 a–14.4 c kräva att ekonomiska aktörer ska tillhandahålla handlingar, specifikationer, data eller uppgifter,

2. artikel 14.4 d utföra oanmälda inspektioner på plats och fysiska kontroller av produkter,

3. artikel 14.4 e kräva tillträde till lokaler, mark eller transportmedel,

4. artikel 14.4 f inleda undersökningar på eget initiativ,

5. artikel 14.4 g kräva att ekonomiska aktörer ska vidta lämpliga åtgärder för att åtgärda en bristande överensstämmelse eller för att eliminera en risk,

6. artikel 14.4 h själv vidta åtgärder för att få en bristande överensstämmelse att upphöra,

7. artikel 14.4 j införskaffa, inspektera och demontera varuprover, och

8. artikel 14.4 k kräva att innehåll ska avlägsnas från ett onlinegränssnitt, att en varning ska visas där eller att åtkomsten till onlinegränssnittet ska begränsas.

Befogenheten enligt första stycket 8 gäller inte i fråga om databaser som omfattas av tryckfrihetsförordningens eller yttrandefrihetsgrundlagens skydd.

När ändrade förhållanden ger anledning till det, ska marknadskontrollmyndigheten besluta att ett krav enligt första stycket 8 inte längre ska gälla.

6 § Om en ekonomisk aktör inte vidtar nödvändiga åtgärder för att fullgöra sina skyldigheter enligt artikel 48–50 i EU-förordningen om batterier, och bristen är allvarlig, får marknadskontrollmyndigheten besluta att ett batteri som har tillhandahållits på marknaden i Sverige ska dras tillbaka från marknaden eller återkallas.

7 § Marknadskontrollmyndigheten får införskaffa ett varuprov under dold identitet enligt artikel 14.4 j i förordning (EU) 2019/1020 endast om det är nödvändigt för att syftet med kontrollen ska uppnås. Myndigheten ska underrätta den ekonomiska aktören om att ett varuprov har införskaffats under dold identitet, så snart det går utan att syftet går förlorat.

8 § Marknadskontrollmyndigheten ska ersätta en ekonomisk aktör för varuprover, om det finns särskilda skäl för det.

9 § Marknadskontrollmyndigheten får vid marknadskontroll besluta de förelägganden som behövs i ett enskilt fall för att EU-förordningen om batterier och förordning (EU) 2019/1020 ska följas.

Ett föreläggande får förenas med vite.

Marknadskontrollmyndigheten får bestämma att beslutet ska gälla omedelbart även om det överklagas.

Hjälp från Polismyndigheten

10 § Polismyndigheten ska på begäran av marknadskontrollmyndigheten lämna den hjälp som behövs när myndigheten vidtar åtgärder enligt 5 §, om

1. det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan utföras utan att en polismans särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas, eller
2. det annars finns synnerliga skäl.

Tystnadsplikt

11 § Den som har tagit befattning med ett ärende som gäller marknadskontroll enligt denna lag får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon har fått veta om någons affärs- eller driftförhållanden.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Överklagande

12 § Beslut enligt denna lag får överklagas till mark- och miljödomstolen.

13 § Bestämmelser om överklagande av mark- och miljödomstolens domar och beslut finns i 1 kap. 2 § första stycket och 5 kap. lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar. Prop. 2024/25:194 Bilaga 4

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

Förslag till lag om upphävande av lagen (2007:162) om bilskrotningsfonden

Härigenom föreskrivs att lagen (2007:162) om bilskrotningsfonden ska upphöra att gälla vid utgången av 2025.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2025-06-10

Närvarande: Justitierådet Svante O. Johansson, f.d. justitierådet, Ella Nyström och justitierådet Linda Haggren

Kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om batterier

Enligt en lagrådsremiss den 28 maj 2025 har regeringen (Klimat- och näringslivsdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om batterier,
2. lag om upphävande av lagen (2007:162) om bilskrotningsfonden.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Johan Fallenius, biträdd av kanslirådet David Hansson.

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran

Klimat- och näringslivsdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 19 juni 2025

Närvarande: statsminister Kristersson, ordförande, och statsråden Busch, Ankarberg Johansson, Edholm, J Pehrson, Forssmed, Forssell, Slottnér, Wykman, Kullgren, Liljestrånd, Bohlin, Rosencrantz, Dousa,

Föredragande: statsrådet Erik Slottnér

Regeringen beslutar proposition Kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om batterier